

τούς περιέργους περιηγητάς εἰς τοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ κειμένους λόφους, μεθ' οὓς ἀπαντᾷται βαθυτάτη καὶ ἐκτεταμένη κοιλάς, πλησίον τῆς ὁποίας ἀναφαίνονται καὶ πάλιν τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ, ἅτινα φαίνεται ὅτι κρύπτονται ὑπὸ τὰ στρώματα τῶν εἰρημένων λόφων· ἑτέρα δὲ λέμβος χωρητικότητος μόλις τριῶν ἀνθρώπων εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο, ἐφ' ἧς διαπλέοντες οἱ περιηγηταὶ δύνανται νὰ παρατηρήσωσι τὰς διαφοροὺς καὶ ποικίλας τοῦ ποταμοῦ περιελίξεις, τοὺς πολλοὺς καὶ μυριομόρφους ὑπ' αὐτοῦ σχηματιζομένους κόλπους, καὶ τελευταῖον ἐκτεταμένην τινὰ λίμνην, πέραν τῆς ὁποίας ὑπάρχει ὀροπέδιον τερπνότατον, ὅπου εἰς τινὰ μὲν μέρη ἀπαντᾷ τις λόφους τιτανώδεις καὶ ξηροὺς, εἰς ἄλλα δὲ πεδιάδας ἀμμώδεις ἢ πετρώδεις, καὶ ἀλλοῦ εὐρυχώρους καὶ ὑψηλὰς καμάρας κεκαλυμμένας ἀπὸ πολυμόρφους κρυσταλλωμένας σταλακτιτίδας· τελευταῖον, πρὸς τὸ ἄνω καὶ δύσβατον μέρος μιᾶς τῶν εἰρημένων καμαρῶν, εὐρίσκεται μικρὰ τις ὄπη, δι' ἧς δυσκόλως δύναται ἄνθρωπος νὰ διέλθῃ, καὶ ἦτις εἰσάγει εἰς μέρος πανταχόθεν κεκαλυμμένον ἀπὸ τρυφερὰ κλήματα μὲ ὠραίας σταφυλὰς λευκοῦ καὶ ἐρυθροῦ χρώματος. «Φθάσαντες, — λέγει ὁ συγγραφεὺς, — εἰς τὸ μέρος τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀπέχει δεκαεξὼς ἔγγιστα μίλια ἐκ τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου, δὲν ἐνεκρίναμεν νὰ προχωρήσωμεν περαιτέρω. Καὶ ἄλλος κόσμος μένει εἰσέτι ν' ἀνακαλυφθῇ. Τίς γινώσκει ἂν δι' ἀγνώστων εἰσέτι εἰσόδων δὲν ἦναι δυνατόν νὰ ἀνακαλυφθῇ καὶ ἄλλος τοῦ ποταμοῦ βραχίον; Τίς γνωρίζει πόσα μένουσι εἰσέτι κεκρυμμένα καὶ διὰ τὴν ἐπιστήμην, καὶ διὰ τὴν περιέργειαν, εἰς τοῦτο τὸ ἀξιοπεριέργον τοῦ σκότους βασιλείου;» Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως ὅτι ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τούτου εὐρέθησαν πρὸ τριῶν ἡδὴ ἐτῶν δι' ἀνασκαφῆς διάφορα ταριχευμένα κατὰ τὸν ἀρχαῖον Αἰγυπτιακὸν τρόπον ἀνθρώπινα πτώματα (μούμμια), καὶ τινὰ χρυσᾶ καὶ ἄλλου εἶδους ἐργαλεῖα.

### Γ. ΔΕΚΙΓΑΛΛΑΣ.

#### Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.

Ὁ ΜΕΓΑΣ φιλόσοφος τῆς ἀρχαιότητος Ἀριστοτέλης ἦτον υἱὸς τοῦ Νικομάχου, ἱατροῦ τοῦ βασιλέως τῶν Μακεδόνων Ἀμύντα τοῦ Τρίτου· ἐγεννήθη δὲ εἰς τὰ Στάγειρα τὸ 384 ἔτος πρὸ Χρ. Εἰς ἡλικίαν 17 χρόνων ἔλθων εἰς Ἀθήνας, ἐμαθήτευσεν ἑκοσι ἔτη κατὰ συνέχειαν παρὰ τῷ Πλάτῳ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ἐπροσκήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως Φιλίππου νὰ διδάξῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξανδρον τὸν μέγαν. Οὗτος ἐχορήγησε μετὰ ταῦτα εἰς τὸν σοφὸν Ἀριστοτέλην ὅλα τὰ μέσα, ὅσα ἐδύνατο νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὰς φυσικὰς καὶ ζωολογικὰς



Εἰκὼν τοῦ Ἀριστοτέλους.

αὐτοῦ παρατηρήσεις, δι' ὧν ὁ μέγας οὗτος τῆς φύσεως παρατηρητῆς συνήγαγεν ὅλην ἐκείνην τὴν ἀφθονον ὕλην, ἣτις συνετέλεσε τὰ πλεῖστα εἰς τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ φυσικὰ συγγράμματα. Πεντηκοντούτης δὲ ὢν, μετέβη πάλιν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου συστήσας ἰδίαν σχολὴν ἐδίδασκε 13 ἔτη τὴν λεγομένην περιπατητικὴν φιλοσοφίαν, εἰς τόπον τινὰ τερπνὸν καὶ δενδρόφυτον ἔξω τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων, Λύκειον καλούμενον· κατηγορηθεὶς δὲ τελευταῖον ὡς ἄθεος, καὶ βιασθεὶς νὰ φύγῃ αὐτόθεν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Χαλκίδα, πόλιν τῆς Εὐβοίας, ὅπου ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 62 ἐτῶν. Ἀφῆκε διάφορα συγγράμματα περὶ διαφορῶν ἀντικειμένων τῆς φυσικῆς ἱστορίας, πολιτικῆς, ἠθικῆς, ῥητορικῆς, μεταφυσικῆς, λογικῆς, καὶ ἄλλων, ἅτινα μεγάλως συνέβαλον ἀνεκάθεν εἰς τὴν κατὰ διαφοροὺς αἰῶνας νοεράν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος.

#### ΤΙ ΕΣΤΙΝ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ;

Ἡ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ εἶναι ὄχι μόνον νὰ ζῇ τις, ἀλλὰ καὶ νὰ αἰσθάνηται τὴν ἡδονὴν τῆς ζωῆς, ἡδονὴν, προξενουμένην ἀπὸ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ βίου, ἀπὸ τὴν τιμῆν, τὴν εὐνοίαν καὶ τὴν εὐεργεσίαν τὴν παρὰ τῶν ὁμοίων του· ὅλα κατὰ κρεμάμενα ἀπ' ἄλλους, ἐξ ὧν νὰ τὰ λάβῃ δὲν ἐμπορεῖ, ἂν δὲν ἀνταποδίδῃ καὶ αὐτὸς τὰ ὅμοια πρὸς τοὺς ἄλλους. Καὶ ἐπειδὴ τοιαύτη ἀνταπόδοσις δὲν γίνεται χωρὶς κόπους, ἐκ τούτου φαίνεται πόσον ἀπατώνται, καὶ οἱ περιορίσαντες τὴν εὐδαιμονίαν εἰς μόνην τὴν ἡδονὴν, καὶ οἱ θεμελιώσαντες αὐτὴν εἰς γυμνοὺς ἀπὸ πάσαν ἡδονὴν κόπους. Ὁ ἀληθινὸς ἀγωνιστῆς τῆς ἀρετῆς ἄνθρωπος χρεωστῆ νὰ προσέχῃ μὴ δελεασθῇ ἀπὸ τὰς ἡδονὰς· ἀλλὰ δὲν ἐγείνει διὰ τοῦτο καὶ θεός.

Αὐτὸς ἔχει καὶ σωματικὰς χρείας, κοινὰς μὲ τὰ ἄλογα ζῶα· ἔχει ἐπιθυμίαν ἡδονῆς καὶ ἀποστροφὴν λύπης, ἔχει πάθη, τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουν ἐπίσης τὴν ἀρετὴν, καὶ ὅταν ὡς τύραννος τὰ πολεμῇ, καὶ ὅταν ὡς δούλος τὰ κολακεύῃ. Ἄρκει νὰ τὰ κυβερνᾷ πατρικῶς, καὶ νὰ μετριάσῃ τὴν ἐκ τῆς πληρώσεως αὐτῶν ἡδονὴν μετὰ τόσον πλειοτέρας προσοχῆς, ὅσον ἡ περὶ αὐτῆς κρίσις εἶναι δυσκολωτέρα, ἐπειδὴ ἡ ἐπιθυμία τῆς συγγενᾶται, συνακμάζει καὶ συνοδεύει μέχρι τέλους ὅλην ἡμῶν τὴν ζωὴν, προσκολλημένη εἰς αὐτὴν ἀπὸ τὸν Δημιουργὸν τῆς ζωῆς· διότι χωρὶς αὐτῆς, οὔτε νὰ φυλάξῃ, οὔτ' εἰς ἄλλους νὰ διαδώσῃ τὴν ζωὴν ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος. Τὴν ἡδονὴν μάλιστα ἀφείλει νὰ χαλιναγωγῇ φρονίμως, ἂν θέλῃ νὰ τὴν ἔχῃ σύμμαχον, καὶ ὄχι πολέμιον τῆς ἀρετῆς· καὶ διὰ τοῦτο ἐξ ἑνὸς μέρους πρέπει νὰ συστέλλῃ τὰς χρείας του, ὡς ἐσυμβούλευεν ὁ Σωκράτης· ἐξ ἄλλου, νὰ ἡδύνη, ἢ μᾶλλον νὰ εὐφραίνῃ τὸν βίον του μὲ τὴν μετρίαν χρῆσιν καὶ ἀπόλαυσιν τῶν σωματικῶν ἡδονῶν, ὑποτάσων ὅμως αὐτὰς εἰς τὰς ἀσυγκρίτως ὑπερτέρας ἡδονὰς τῆς ψυχῆς. Εἶναι λοιπὸν ἡ πολυθρύλλητος καὶ πολυπόθητος ἀπ' ὅλους κοινῶς εὐδαιμονία, Ἄρετὴ συνδεδεμένη μὲ μετρίαν ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ βίου, ἡγουν τοιαύτη βίου κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν μήτε νὰ τρυφᾷ τις καθ' ἡμέραν ὡς Σαρδανάπαλος, μήτε πάλιν νὰ ταλαιπωρῇ ἀκαταπαύτως, ὡς οἱ καταδικασμένοι εἰς τὸ κότερον.

[Ἐκ τῶν Προλεγόμενων τοῦ Κοραΐ.]

#### Ο ΔΟΥΠΟΥΤΡΕΝΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΤΗΣ ΚΑΜΠΑΝΙΑΣ.

Ὁ Δουπουτρένος, ὁ πατὴρ οὗτος τῆς νέας χειρουργίας, ἐργάζετο ἀκαταπαύτως τὸν χειμῶνα, καθὼς καὶ τὸ θέρος, ἠγείρετο τὴν 5ην πρωϊνὴν ὥραν τὴν 7ην ὥραν ἤρχετο εἰς τὸ νοσοκομεῖον, Hôtel-Dieu, ὅθεν ἐξήρχετο τὴν 11ην ὥραν. Τότε ἔκαμνε τὰς ἐπισκέψεις του, καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου ἐδέχετο τοὺς ἀσθενεῖς, οἵτινες ὑπῆγαιον διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῶσι. Μολονότι διεκπεραίωνε τοὺς ἀσθενεῖς του μὲ ἀπότομον τρόπον καὶ μὲ μεγίστην ταχύτητα, οὗτοι ἦσαν τόσον πολυάριθμοι, ὥστε συνήθως αἱ ἐπισκέψεις αὐταὶ διαρκούν μέχρι τῆς νυκτός.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, καθ' ἣν αἱ ἐπισκέψεις εἶχον ἀργοπορήσειν ὑπὲρ τὸ σύνθετες, ἐνῶ ὁ Δουπουτρένος, βεβαρημένος ἀπὸ τὸν κόπον, ἠτοιμάζετο νὰ ἀναπαυθῇ ὀλίγον, εἰς τῶν καθυστερησάντων ἀσθενῶν παρουσιάζεται εἰς τὴν θύραν τοῦ θαλάμου του. Ἦτο δὲ οὗτος γέρον μικροτάτου ἀναστήματος, τοῦ ὁποίου τὴν ἡλικίαν ἦτο δύσκολον νὰ μαντεύσῃ τις. Τὸ ροδόχρουν καὶ εὐτραφὲς πρόσωπόν του, ὅθεν ἦτο προφανὲς ὅτι τὸ ξυράφιον δὲν ἔλαβέ ποτε ἀνάγκην νὰ περάσῃ, ἦτο μικροκαμωμένον. Ὑπὸ τὸ πυκνὸν πλέγμα πολυαρίθμων μὲν ἀλλ' ἐπιτολαίων ρυτίδων, εἶχεν ἓν μικρὸν

στόμα καὶ μίαν εὐπερίγραπτον γρυπὴν μύτην. Αἱ χεῖρές του καὶ οἱ πόδες του ἦσαν ἀναλόγως μὲ τὰ ἐπίλοιπα μέλη τοῦ σώματός του διαπεπλασμένοι. Εἰς τοὺς κυανοὺς ὀφθαλμούς του, εἰς τὴν φυσιογνωμίαν του, εἰς τὴν χειρονομίαν του, εἰς ὅλον τὸ μικρὸν εἶναι του, ἐνυπῆρχεν ἔξοχὸς τις συστολή, γλυκύτης καὶ καλοκαθάβια. Ὑπάρχουσι εὐτυχεῖς τινὲς φυσιογνωμίαι, αἵτινες εἶναι λίαν ἐπαγωγαί. Θεωρῶν τις τὸ πρᾶον καὶ ἀτάραχον πρόσωπον τοῦ γεροντίου, ἐκυριεύετο ἀπὸ εὐνοϊκὸν πρὸς αὐτὸν αἶσθημα, συρόμενος ἀπὸ ἀκατανίκητον θέλητρον.

Ἐκράτει εἰς τὴν δεξιάν του τὴν ποιμαντικὴν του βακτηρίαν, καὶ τὸ μικρὸν σῶμά του ἐκαλύπτετο ἀπὸ ὀλύμυρον ἔνδυμα. Χαιρετῶν ἀπεκάλυψε πλατεῖαν κουράν' ἦτο δὲ ἱερεὺς.

Τὸ βλέμμα τοῦ Δουπουτρένου προσηλώθη εἰς αὐτὸν στυγρὸν καὶ κατάψυχρον.— Τί ἔχεις; τὸν εἶπεν ἀποτόμως.— Ἐξοχώτατε, τὸν ἀπάντησε μὲ γλυκύτητα ὁ ἱερεὺς, σὰς ζητῶ τὴν ἄδειαν νὰ καθήσω· οἱ δυστυχεῖς πόδες μου εἶναι ἤδη ὀλίγον γηραιοί. Πρὸ δύο ἐτῶν ἐφανερῶθη ἐν ἀπόστημα εἰς τὸν τράχηλόν μου. Ὁ ἰατρὸς τοῦ χωρίου μου, ἐπειδὴ εἶμαι ἐφημέριος τῆς \* \* \* πλησίον τῆς Νεμούρ, μοι εἶπε κατ' ἀρχὰς ὅτι δὲν ἦτο δεινὴ τις ἀσθένεια· ἀλλὰ τὸ πάθος ἠΐζησε, καὶ μετὰ παρέλευσιν πέντε μηνῶν τὸ ἀπόστημα ἤνοιξεν ἀφ' ἑαυτοῦ. Ἐμείνα κλινήρης ἐξ αἰτίας τούτου πολὺν καιρὸν, χωρὶς νὰ βελτιωθῇ τὸ πάθος μου, καὶ μετὰ ταῦτα ἐβιάσθην νὰ παραιτήσω τὴν κλινὴν, ἐπειδὴ ἐφημερεύω μόνος εἰς τέσσαρα χωρία, καὶ . . .

— Δεῖξόν μοι τὸν τράχηλόν σου.— . . . Μολονότι, ἐξηκολούθησεν ὁ γέρον, ὑπακούσας εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἰατροῦ, μολονότι οἱ καλοὶ οὗτοι ἄνθρωποι μοι ἐπρόσφερον νὰ συνέρχωνται καθ' ἐκάστην Κυριακὴν ἐν \* \* \* διὰ νὰ ἀκούωσι τὴν λειτουργίαν· ἀλλὰ βασανίζονται πολὺ καὶ ταλαιπωροῦνται καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα, καὶ δὲν ἔχουν εἰμὴ μόνον ἐκείνην τὴν ἡμέραν δι' ἀνάπαυσιν. Ὅθεν εἶπον κατ' ἑμαυτὸν, ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ δυσκολευνται τόσοι ἄνθρωποι πρὸς χάριν μου. . . . Καὶ ἔπειτα, ἐξεύρετε ὅτι ἐκτὸς τούτου ὑπάρχουν αἱ ἐξομολογήσεις, ὁ κατηχησμός . . . - Ἡ αὐτοῦ πανιερότης ἠθέλησε νὰ περιμείνω εἰσέτι, διὰ νὰ μοι πέμψῃ ἓνα συμβοηθόν. Τότε τὸ ποίμνιόν μου μοι εἶπε νὰ ἔλθω εἰς τὰ Παρίσια, διὰ νὰ λάβω τὴν συμβουλὴν σας. Ἐμείνα καιρὸν τινα ἀμφιβέβητος πρὶν ἀποφασίσω, ἐπειδὴ τὰ ταξείδια ἀπαιτοῦσιν ὄχι ὀλίγα χρήματα, καὶ τὸ πῆμνιον εἶναι πτωχότατον· ἀλλὰ μὲ ὑπεχρέωσαν νὰ κάμω τὸ θέλημά των, καὶ τοιαυτοτρόπως ἐσυφώνησα τὴν ἄμαξαν. . . .

Ὁ Δουπουτρένος τὸν ἐξέτασε πολλὴν ὥραν. Ὁ τράχηλος τοῦ ἀσθενοῦς ἐπαρουσίαζεν ἓν βαθύ τρῆμα, ἔχον περὶ τοῦ ἐνὸς δακτύλου διάμετρον· ἦτο δὲ τὸ πάθος ἀπόστημα τοῦ ὑπὸ τὴν σιαγόνα ἀδένο, συνδεδεμένον μὲ ἀνευρυσμὸν τῆς καρωτιδῶς ἀρτηρίας. Ἡ πληγὴ ἦτο γαγγραινωμένη εἰς πολλὰ μέρη· ἡ κατάστασις τῆς ἦτο τόσον δεινὴ, ὥστε